

Nr 117.

Av herr **Hölmgren**, angående åtgärder till säkerställande av svenska innehavares av brasilianska obligationer rätt.

Ett stort antal svenska medborgare hava till betydande belopp insatt sina sparmedel i brasilianska obligationer. Innehavare av dessa obligationer hava av brasilianska regeringen behandlats på ett allt annat än hänsynsfullt sätt, i det att obligationsfordringarna, på praktiskt taget ett enda mindre undantag när, alla äro nödlidande. Hela denna nödlidande brasilianska obligationsskuld i Sverige uppgår till omkring nominellt 547.000 pund sterling och 750.000 dollars, varå årliga räntebeloppet utgör cirka nominellt 38.075 pund sterling och 50.875 dollars, eller, efter omräkning i svenska kronor efter en kurs av 19 kronor 40 öre per pund sterling och 3 kronor 90 öre per dollar, en totalsumma av omkring nominellt 13.536.800 kronor med ett årligt räntebelopp av omkring nominellt 937.067 kronor.

Dessa lån utgöras huvudsakligen av två här i landet utgivna trancher av Brasiliens Förenta Staters 6½ % lån av 1927 och staten Sao Paulos kaffeinstituts 7½ % lån av år 1926. Av det förra lånet finnes här i landet omkring nominellt 265.000 pund sterling och 135.000 dollars, av det senare omkring nominellt 262.000 pund sterling och 275.000 dollars. Resten består i omkring nominellt 280.000 dollars av Brasiliens Förenta Staters 6½ % lån av 1926 samt mindre poster av fyra andra lån.

Å de båda förbundslånen av 1926 och 1927 har ränta under senaste åren betalats i form av obligationer i ett fonderingslån, vilka kunnat säljas till växlande pris, som under senaste tiden uppgått till sjuttio å åttio procent av nominella värdet. Å Sao Paulos kaffeinstituts lån har betalats full ränta till och med utgången av 1932; dess kupong av den 1 juli 1933 har betalats till hälften, kupongen av den 2 januari 1934 är helt nödlidande och kupongerna av den 1 sistlidne juli och den 2 dennes ha inlösts med endast 22½ % vardera.

Ehuru eljest internationell sed fordrar att, då en stat delvis inställer sina betalningar, sådan betalningsinställelse sker först efter förhandlingar med borgenärerna och om möjligt efter en med dessa överenskommen plan, såsom fallet nyligen varit med Tyskland och Rumänien, har Brasilianska regeringen genom dekret av den 5 sistlidne februari, utan borgenärernas hörande, egenmäktigt nedsatt räntebetalningarna. Sålunda skola t. ex. innehavare av förbundslåneobligationer av 1926 och 1927 års lån under 1935 och 1936 blott bekomma resp. 35 och 40 procent av de utfästade räntebeloppen. Alltså en nedsättning till hälften i jämförelse med vad som betalats under 1934. Sao Paulos kaffeinstituts lån erhåller av de utfästa halvårsräntebeloppen under 1935 blott 22½ % i januari och 25 % i juli samt under 1936 25 % i januari och 27½ %

i juli. Betalningen sker i papper oaktat låneavtalen innehålla guldklausuler. Denna Brasilianska regeringens åtgärd är så mycket mera obefogad som landets ekonomiska ställning under det senaste året undergått en oavbruten och betydlig förbättring, i följd varav åtskilliga kristidsåtgärder kunnat avskaffas. Sålunda äro exportvalutorna, vilka tidigare alla skulle avlämnas till Banco do Brazil, numera till stor del frigivna; införsel tillåtes åter av åtskilliga förut importförbjudna varor m. m. Brasiliens ofantliga naturliga resurser göra sig ånyo gällande och statskassan synes åter förfoga över betydande medel. Beklagligtvis använder regeringen dessa medel ingalunda, som tillbörligt vore, i första rummet till fullgörande av landet rätteligen åliggande förpliktelser mot dess borgenärer utan framför allt till drivande av en dyrbar stormakts- och prestigepolitik.

Brasiliens uppträdande mot sina svenska borgenärer är så mycket mera hänsynslöst som Sverige till följd av sin starka kaffekonsumtion, är en av Brasiliens allra bästa kunder. Den principen har på senare tiden alltmer gjort sig gällande att, om en stat är en särskilt god kund hos en annan stat, sistnämnda stat är förpliktigad att taga en särskild hänsyn till denna goda kund. Jag antecknar, att värdet av Sveriges utförsel till Brasilien under år 1933 utgjorde 8.980.000 kr. och av dess införsel från samma land 30.643.000 kr.

Under perioden januari—november 1934 utgjorde värdet av Sveriges utförsel till Brasilien 8.189.000 kr. och av dess införsel från samma land under ovan nämnda 11 månader 25.597.000 kronor.

Handelsbalansen visar alltså ett saldo till Sveriges nackdel av 21.663.000 kronor under 1933 och av 17.408.000 kronor under 11 månader av 1934, men faktiskt är Sveriges handelspolitiska ställning gentemot Brasilien ännu mycket starkare än dessa siffror utvisa, ty större delen av vår i statistiken upptagna kaffeinförsel över Hamburg, Köpenhamn och kanske också London, har i själva verket, ända till dess att den statistiska metoden nyligen ändrades, utgjort brasiliansk transitovara. Härtill kommer Brasiliens stora inkomst av exporttullar å det till Sverige utförda kaffet.

Det förtjänar ock omnämnas, att ifrågavarande tre nödlidande brasilianska lån med få undantag äro spridda i en massa småposter runt om i landet, många uppgående till blott nominellt ett à tvåhundra pund eller motsvarande belopp i dollars. Antalet obligationsinnehavare synes uppgå till över sjuttionhundra personer, bland vilka finnas ett stort antal bönder, hantverkare, lägre statstjänstemän, änkor m. fl., vilka genom Brasiliens hårdhänta förfarande mot sina fordringsägare få vidkännas mycket kännbara uppoffringar. Familjemedlemmar inberäknade, torde inemot sextusen svenska medborgare drabbas av det brasilianska skuldeekretets drakoniska bestämmelser. Även svenska statsverket och de svenska kommunerna få vidkännas förluster genom minskad inkomst- och förmögenhetsskatt.

Ett betänkligt drag är vidare Brasilianska regeringens förklaring att de utan tvivel stora tillgångar i utländska valutor, som efter fullgörandet av de högst betydligt nedsatta räntebetalningarna stå till dess förfogande, skola användas till uppköp av obligationer till de ytterst låga priser, vartill de sjunkit genom

regeringens egen obilliga politik mot sina långivare. Man föranledes tro, att den oskäligen räntenedsättningen delvis vidtagits i syfte att bereda regeringen möjlighet att i marknaden till vrakpris återköpa sina egna obligationer.

Alla tecken tyda på att de brasilianska finanserna redan nu äro i det skick, att Brasilien bör kunna under detta och följande år utan svårighet betala och till utlandet överföra fulla beloppet av räntorna å sina här i landet befintliga nödlidande obligationer. Vid de nu pågående förhandlingarna med Brasilien bör därför de svenska obligationsinnehavarnas rätt bevakas jämsides med svenska innehavares intressen i fråga om infrusna brasilianska handelsfordringar. Skulle icke inom skälig tid en uppgörelse med Brasilien kunna ernås, finnes ju alltid möjlighet att anordna ett ensidigt clearingförfarande eller en kontingentering av den stora brasilianska importen i förening med en importavgift å denna såsom Frankrike nyligen under några månader med framgång gjort. Överhuvudtaget är Frankrike ett gott exempel på att man genom ett fast uppträdande kan föranleda Brasilien att fullgöra sina skyldigheter mot sina utländska fordringsägare. Frankrike har, oaktat Brasiliens exportöverskott är relativt betydligt mindre än beträffande Sveriges, genom handelsavtalet den 11 maj 1934 genomdrivit att intill trettio procent av de utländska valutor, som härröra från Brasiliens export till Frankrike, skola ställas till sistnämnda lands förfogande för betalning av franska fordringar. Redan tidigare har Frankrike genomdrivit att fem å franska händer befintliga brasilianska lån skola betalas i guld, något som också bekräftas i det ovannämnda skulddecretet av den 5 februari 1934.

Gentemot Tyskland har Sverige nyligen genom clearingförfarande framtvingat betalning för räntor å svenska obligationsfordringar. Det synes icke vara anledning att i detta avseende förfara annorlunda i fråga om Brasilien än i fråga om Tyskland.

Med anledning av vad sålunda anförts får jag vördsamt hemställa,

att riksdagen behagade hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes vidtaga sådana åtgärder, att vid blivande handelsavtal med eller clearingförfarande gent emot Brasilien, svenska innehavare av brasilianska obligationer måtte tillerkännas full betalning för räntorna å sina fordringar och i alla avseenden likställas med svenska innehavare av brasilianska handelsfordringar.

Stockholm den 19 januari 1935.

Bj. Holmgren.